

SZEKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: BETEGH PÁL LAPTULAJDONOS

FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZ. LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. — M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. sz.

Átalakulás előtt.

Sötét felhő borult a magyar nemzet égboltjára. Szüksége van minden jó és becsületes gondolkozásu honfiának hazafias munkálkodására. De főképen szükséges, hogy a legmagyarabb székely vármegye — a Székelyföld szíve, lelke — megmozduljon és elfoglalja végre-valahára azt a helyet, mely központi fekvésénél, értelmi színvonalánál fogva, méltán megilleti...

Tíz hosszú esztendő telt el a „Székely-Udvarhely“ életében. Azóta sokat változott lapunk külső alakja, de mindig a közjó előnyére és a közérdek javára.

Ezen évtizedes multa méltó büszkeséggel, szent lelkesedéssel tekinthetünk vissza, mert a székelység hazafias ügyének becsületes és hiv szolgáltatát egy pillanatra sem hagytuk el, amint jövőre is főtörekvésünk lesz e haza szent ügyének szolgálata.

Küzdelmünk nem volt hiába való; célunkat sok tekintetben elértük, mert hiszen tíz éves székely lobogónk alá csoportosul ma már Udvarhelyvármegye értelmisége. Bebizonyítottuk a „Székely-Udvarhely“ élet-szükségletet képező voltát. Dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy lapunkat e vármegye minden rendű és rangú köreiben olvassák, amit — sajnos — nem sok vidéki lap mondhat el — nagyképszerűség nélkül — önmagáról.

Az igazi érdemet mi sem egyedül magunknak, hanem főkép tiszteletre méltó olvasóközönségünknek és munkatársainknak tulajdonítjuk, akik szeretettel fogadták a halvány mécsvilágot s együttesen addig-addig ápolgattuk, élesztgettük, amíg most immár erőteljes fényt áraszthat a Székelyföld központjából magyar hazánk minden tájára, ahol honszerető, hálás szívű székelyek laknak...

„Sötét felhő borult a magyar nemzet égboltjára!...“ Küzdelemre; nem, józan megfontolásra, bölcs előrelátással való haladásra szólít a kor szelleme! Szükséges, hogy mi magyarok egy táborba tartozunk és székely testvéri szeretettel, hazafias lelkesedéssel, együttes erővel, de ha kell — még vérünk árán is megvédelmezzük apáink örökségét: az idegen befolyásoktól... Az adott viszonyokat távolról nem nézhetjük, mert hiszen a magyar nemzetnek szüksége van mindnyájunk hazafias munkálkodására...

Elhatároztuk tehát, hogy a tizenegyedik évfolyamának közepén álló „Székely-Udvarhely“ lobogójára még egy pár szót ráirunk. Hogy pedig ezt megtehesük, fennálló törvényeink értelmében jogot váltunk a politikai ügyek bátor, szókimondó tárgyalhatására is

Erre nézve az előkészületek annyira előhaladtak, hogy — reményünk szerint — a „Székely-Udvarhely“ e hó 25-iki száma immár új beosztással, új szerkesztőséggel és politikai tartalommal fog megjelenni, még pedig több ezer példányban s a meglevő kedvezményes előfizetési díjak mellett. A „Székely-Udvarhely“ élére, az eddigi szerkesztőség helyébe: Dr Gyarmathy Dezső földbirtokos, Dr Hinléder Fels Ernő és Dr Kállay Tamás országgyűlési képviselők, Dr Pál Ernő és Dr Viola Sándor ügyvédek, mint főszerkesztők, Fülei Sz. Lajos, mint szépirodalmi főmunkatárs állanak. Politikai felelős szerkesztő: Dr Hinléder Fels Ákos lesz, a székely közgazdasági, ujdonságok és más rovatok felelős társ-szerkesztője pedig: Betegh Pál laptulajdonos marad.

Ezen kedvező átalakulás hírét bizonyára örömmel fogadja minden igaz székely s hazafias lelkesedéssel csatlakozik a „Székely-Udvarhely“ lobogója alá, amelyre a magyar nemzet függetlensége, önállósága és testvéries egyetértése, boldogulása lesz felírva.

Az új irány küszöbén hálás szívvel köszönjük meg különösen vármegyénk közönségének hazafias támogatását s azt jövőre még fokozottabb mértékben kérjük, amint a „Székely-Udvarhely“ is hathatósabban fogja teljesíteni kitűzött feladatát.

Az előfizetési díj oly csekélység egy jól szerkesztett politikai lapért, hogy azt még a legszerényebb viszonyok között levő közönség is megerősítés nélkül kiadhatja ön magáért s ama szent eszmékért, melyek mellett kitartó bátorsággal a „Székely-Udvarhely“ küzdeni fog.

Mindenkinek van egy-két rokona, jó barátja, ismerőse közelben és távolban, aki szíven viseli a székely anyaváros és vármegye közéleti ügyeit. Szólítsuk fel őket a székely lobogó támogatására, avagy címüket küldjük be egy levelező-lapon a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalához Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 15. sz alá, ahonnan mutatónyomképen a jövő számból, — melybe Kossuth Ferenc ir vezető cikket és Benedek Elek jeles székely írónk eredeti tárcáját közöljük — bárkinek és bárhová teljesen díjmentesen küldünk példányokat.

Sötét felhő borítja hazánk égboltját. A magyar sajtó hazafias szolgálatára most nagyobb szükségünk van, mint valaha...

Szellemi és anyagi támogatásunkkal erősítsük meg a becsületes ügyért harcoló sajtóorganumokat, mert azzal önmagunkat erősítettük meg a haza szolgálatában.

Tehát Isten velünk! Éljen a magyar haza!

Betegh Pál.

Gyümölcstermelők figyelmébe.

Azon gazdáknak, kiknek gyümölcsöseikben almafa van, figyelmüket felhívom azon veszedelmre, mely almatermésünket fenyegeti. Mintegy 20 éve annak, hogy kiskertemben ápolok néhány almafát. A múlt év (1904.) májusában észre vettem, hogy a fák levelei sárgás színűek. Később azt láttam, hogy egy-két levél pókhálószerű fonallal össze van kötve és belső lapjokon szabadszemmel jól kivehető apró sárgás hernyó van. Nehány nap múlva első állomásukat elhagyva, de már megnövekedve az ágon fennebb mászva számuk szerint (egy csoportban a szám 20—50 darab) egy-két, vagy több levelet pókhálószerű, ragadós fonalak segítségével felülről boltívesen legörbitnek s azt szállásnak rendezik be, amennyiben alulról és oldalt beszövik hálószerűen.

Ezen tanyát a tömeg estéli szürkülettől, midőn mind oda sereglenek s egy gomolylyá verődnek, éjjeli szállásul használják. A napot csak akkor töltik ott, ha borús és esős az idő.

Réggel, midőn a nap a levelekről a harmatot felszárította szétmennek és pusztítják a leveleket. Nehány nap múlva ismét tovább készítik a fészket, mint kirándulásuk központját és ha az ember nem védekezik, egyszer azon az ágon nincs levél, de van néhány elszáradt, pókhálószerű fészke. Én a hernyós fészkeket május közepétől július 10-ike körül szorgalmasan szedtem; kevés fa levén, meg is győztem. De oly sok levelet szedtem le, hogy a táplálkozás hiánya miatt — mint hogy a fát a levele táplálja — meg a múlt évi szárazság miatt — bár sok volt a virág, gyümölcs igen kevés lett.

Midőn ez évi május közepén ismét megjelentek s még nagyobb számban, újból hozza láttam a pusztításhoz; de azt könnyű volt megállapítani, hogy mások a tavaly nem pusztították és azokból pille lett, melyek tojásaik lerakása végett, szerteszórták és terjesztették utódaikat. Újból kez-

deltem a munkát, de már más eszközzel és ép ezen egyszerű és olcsó pusztítási mód az, melyre fel akarom a figyelmet hívní.

A pusztítás a reggeli és estéli órákban eszközölendő, vagy borús időben, mert akkor egytömegben vannak a boltívesre csinált levelek alatt. Az eszköz a következő: Vegyünk egy kis kancsót, melyben virágot szoktak tenni. Minél kisebb, annál jobb. Alsó öblét megtöltjük kenderrel, vagy gyapottal, akár más laza rongydarabokkal s aztán leöntjük petróleummal. Azután az említett anyag valamelyikéből (én jónak ismertem az ugynevezett puha flanelt!) csinálunk egy hengeres belet, mely oly hosszú, mint a kancsó nyaka és oly vastag, hogy a kancsó nyakának legszűkebb részét kitöltse. Ezt is beitatjuk petróleummal és bedugjuk a kancsóba. A kancsót rákötjük egy lécdarabra, melyet változtatunk az ágak magassága szerint, hogy a földről alulról fölfelé a fészkeket a kancsóval kényelmesen fölérjük. A bél felső vége nem szükséges, hogy könnyebb álljon a kancsó szájánál.

A belet alkalmas időben meggyújtjuk és a fészkek alá tartjuk. Ha a fészkek már üres, akkor nincs mozgás, tehát ott azt a néhány levelet nem égetjük el. Fennebb tartjuk más fészek alá. A melyben együtt vannak, már a fénytől is megbolydulnak s akkor mielőtt szétszaladhatnának, a lángot a tömegre irányítjuk. Az első lángesapásra még jobban összebujnak s akkor egy pár másodpercig ott kell tartani, mert ha nem, a tömeg közepén levőket a külsők testükkel megvédték és tovább mennek.

Először gyertyával kísérleteztem, de annak lángja nem csapta egyszerre meg az egész tömeget és egyrészt szétment, melyeknek elégetése külön-külön sok levélbe került volna. Így folytattam a kancsóhoz.

Most azonban arra is figyeltem, hogy a hernyók mikor nőnek meg és hol bábozódnak be, mert a nélkül a védekezés csak félmunka. E hónap közepén, tehát a megjelenéstől 30—32 nap múlva megvizsgáltam néhány üresnek vélt fészket, melynek fonalaiban még a hernyóknak mákszemszerű ürülei is látszottak. — Ezekben egymás mellett párhuzamosan, orgonasípszerűen feküdt 20—30 darab finom fehér szövetbe takart báb. Egy-egy báb 10—12 mm. hosszú, 3—4 mm. vastag. Egyesek kicsinyek, de a tömeg a földről is jól látható, feltűnő fehér színe miatt. Ezeknek pusztítása, illetőleg elégetése még könnyebb, mert ezek már mozogni nem tudnak. Ezeket elégetni azért is szükséges, hogy belőlük jön ki az a kis pille, mely tojja azon apró petéket, melyekből egy egész fészkek hernyó lesz.

Hogy ezen bábokról az alma molynak nevezett apró pilléknek melyik fajabujik ki, minthogy az almán többnek hernyója élőködik, arra csak későbbben, midőn az általam eltett bábuk kikelnek, felelhetek. Ugyisint arra is, hogy a pillék hová rakják petéiket. Akkor talán a peték pusztításának módját is kitaláljuk.

Még egy körülményt fel kell hogy említsek: láttam a fészkek körül forgolódni apró piciny darázszerű rovarokat, az ugynevezet „fürkészeket“. Ezek köztudomás szerint a hernyók természetes pusztítói, de jó lesz, ha mi is akár az említett módon, akár más talán jobb módon a fürkészeknek segítségére sietünk.

Molnár Károly.

Legközelebbi teendőink a népoktatás javítása érdekében.

4. A tanító előkészületi munkái.

A ki tanítói tisztet vállal, példásan józan, ernyedetlenül munkás, a küzködő köznépet önzetlenül szerető, ügybuzgó életre és — szegénységre vállalkozik. Nem a nyomorkodó, jellemet rontó, az emberi méltóságot kiűző koldus szegénységre, hanem arra a szegénységre, mely ugyan lemondásai, önmegtagadással jár, de az erkölcsi erők kifejlését és érvényesülését lehetővé teszi.

Ezen élet természetes következményei mindenkifölött az erős kötelességérzet, mely főleg a munkaidő okos beosztásában és a lehető legtermékenyebb kihasználásában nyilvánul.

A tanítói pálya nem a rendszertelen nagy erőfeszítések, hanem az észrevétlenül tetsző, lassu, de szakadatlan hatásnak a pályája, melyen erősen fejlett kötelességérzet és okszerű időbeosztás nélkül számbavehető sikereket elérni nem

lehet. Ezt tudja, a tanító mindenekelőtt vizsgálja meg önmagát, s ha azt észleli, hogy a nevelői hatás érdekében feltétlenül szükséges *folytonos* munkában nem elég serény, *nevelje önmagát*. Az autodidaktizmus nemcsak az értelem kiművelésénél, hanem a jellem alakulásánál is kiváló tényezője a nevelésnek. Számos példa van erre egy a történetben, mint a mindennapi életben. Az önevelésnek meg nincs nagyobb tényezője, mint az időbeosztás, az időosztáshoz való szigorú alkalmazkodás. Az élet sikere a szorgalmat, folytonos munkálkodást igénylő életpályákon az idő kihasználásától függ. A kalmár nemzetek nem jól mondják, hogy „az idő pénz”; több annál: az idő maga az élet. A ki tehát *élni* akar önmaga gyönyörűségére, családjá és embertársai javára, használja ki az időt szigorú következetességgel.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a nevelő életének suggeráló hatását. Ha a tanító a kötelességtudás mintaképe, növendékei nemcsak azért lesznek szintén erősek a kötelesség tudásban, mert példájának hatása alá kerülnek, hanem azért is, mert nyugodt lelkiismerettel, önértéssel követelheti meg a kötelesség teljesítését; következetes kitartással alkalmazhatja az elemi iskolai nevelés nagy eszközét a *szoktatást*.

A kötelesség teljesítését a legkomolyabban ellenőrzi, a mulasztást soha el nem nézi. Az elmulasztott kötelesség elbírálása különféle lehet, hanem a mulasztást *mindig* észre kell venni. E tekintetben az elnézés egyet jelent a siker kockázatásával, különösen a kisebb gyermekek körében, a hol a kötelességérzet még fejletlen.

Hogy a szoktatás hatása megfelelő legyen, a tanító a gyermekeket ne hagyja magukra; mert a magukra hagyott gyermekek az erkölcsi romlás veszélyének igen ki vannak téve. Kísérje őket figyelemmel nemcsak az iskolában, hanem azon kívül is keressen érintkezést a családokkal, hogy a családi nevelés irányításában is része lehessen. Köznépünk durvaságokra hajló, a mosdatlan-szajúság már az iskolás gyermekek körében is mindennapos. E rossz szokást, mely gyakran jellemhibává növekszik, csak a folytonos szemmel tartással lehet lassankint megszüntetni.

Kötelességérzetből kifolyólag a tanító lelkiismeretesen és gondosan *készül* nevelő-tanítói munkájára. A nevelés nem röktönzés.

Jó nevelő-tanítói munkát végezni, tervszerű és folytonos előkészülés nélkül nem lehet. A tanítói kötelességeket csak gépiesen végezni sikerrel nem lehet. Az a tanító, a ki 30 évig vezetett *egy osztályt*, tehát átmában is tudhatja, mit és hogyan végezzen, a 31-ik esztendőben is kötelességszerűen a tanításra; mert ha nem készül, valami újat nem viszen bele a munkájába, akár a tárgyi ismeret, akár a módszer tekintetében, ő maga nem fog elegendőképpen érdeklődni a dolga iránt, a nevelésben annyira fontos suggestív hatás elvész.

A tanító készülésének tehát csupán kezdete van, végét a nyugdíj, vagy a halál jelöli.

Az új tanév a hivatását igazán szerető tanítóra nézve nem szeptember, vagy október elsején, hanem az évszázó vizsgálat után kezdődik.

Mindjárt a szünidő elején szorgalmazza az iskolai külső helyreállításokat, javításokat. Ezeket a dolgokat nem lehet elég korán elvégezni. Ha huzódnak-halasztódnak, rendesen a beállott iskolai év elejére maradnak, a mikor hátráltatják az iskolai munkának idejében való megkezdését, vagy el sem végeztetnek, a mit nem egy esetben volt alkalmam tapasztalni.

Összeállítja a jövő tanévi tanítványainak névsorát (talun, a hol előre tudhatja, kik lesznek a növendékei); illetve számba veszi a tanulókat abból a célból, hogy *tankönyveikről* kellő időben gondoskodni lehessen.

Észleltem, hogy sok iskolában nem voltak a gyermekek a legszükségesebb könyvekkel és szerekkel sem ellátva. Voltam olyan iskolákban, a melyekben a tanítónak (az olvasást illetőleg) 8-10 osztálya volt, mert csaknem minden osztályban két, sőt háromféle olvasókönyvet is használtak a gyermekek! A tanító munkaidejének így nagymérvű szétforgácsolása mellett az eredmény elgondolható.

A gyermekeknek tankönyvekkel való ellátása nem a tanító dolga, de hogy közre kell munkálnia az ellátás érdekében, az magától értet. (Ez a dolog különben adminisztratív intézkedésnek tárgyat fogja szintén képezni.)

Összeállítja, illetőleg revideálja a tanító a jövő tanévi *részletes tanításmenetet*; megszerkeszti az *órarendet*.

A tanításmenet összeállításával irányadó az, hogy az alapismeretek, az *írás, olvasás és számolás* kellőképpen érvényesüljenek. A többi ismeretek lehetőleg *élszóval, szemléltetés* alapján, a tanulók *aktív közremunkálásánál* taníttassanak.

Az *órarend* megszerkesztésénél arra kell törekedni, hogy a tanító idejét nagyon *szét ne forgácsolja*. A lehetőségig terjessze ki az *élszót*, biztosítsa annak közvetlen hatását. A magánfoglalkozások a legszűkebb térre szorítandók. Ilyenekül főleg csak írásbeli feladatok adandók.

A cél- és okszerű időbeosztás nem biztosít ugyan sikert, de figyelmet érdemlő tényezője a sikernek.

Vakációi teendő *a rendtartási* nyomtatványok

beszerzése, beköttetése. Sajnos, nem egy iskolát láttam, melyben ezek a nyomtatványok még az év közepén sem állottak a tanítók rendelkezésére.

Az iskola *felszerelése* szintén az elsőrangú tanítói kötelességek közül való. Nincs paragrafusba szedve, de a dolog természetében van. A mely tanító (főleg, ha falusi) tisztán az iskola fentartóra vár, annak belátható időközön belül nem lesz kellőképpen felszerelt iskolája (mert nem is lehet).

Vannak dolgok, a melyek nélkül jó tanítást el sem lehet gondolni, de a melyeket pénzen megvenni nem lehet. A tanító tehát ezeknek beszerzésében tevékeny részt kell, hogy vegyen.

Ilyenek első sorban azok a dolgok, melyeket a szülőföld és környéke nyújt. Összehordogítja tehát a tanító mindazt, a mit a természetrajzi (beszéd- és értelemgyakorlati) oktatás céljaira a vidék, továbbá vakációi tartózkodási helye nyújt; ásványokat rendez, növényt szárít; állatot preparál; a természettani eszközöket revízió alá veszi, kijavítja, a hiányokat, a mennyiben házilag lehetséges, pótolja.

Legyen szabad e helyütt egy észrevételt tenem egyik köri előadónak ezen előadás-tervezetre vonatkozólag tett ama megjegyzésére, hogy a tanító nem teheti, hogy mikor a fáradságos tanévet bezárta, a nyakába vegye a határt, kimerült testtel és lélekkel lepkék és bogarak után szaladgáljon, kapát ragadjon, gyökereket vájjon, tavakba bujjon fergeket, nadályokat fogdosson.

Ilyesmit én nem kívánok, de úgy nem is lehet szemléltető gyűjteményt összehozni. Ez az összehozás nem a hajszolt robotosnak, hanem a hivatásszeretettől áthatott *tanítói léleknek* munkája. Ez a tanító nem beszél uton-utfélen paedagogiáról, de állandóan *érzi* tanító voltát. S ezen érzése szerint cselekszik is *szakadatlanul*. Egy kis skatulya nyári időben mindig van a zsebében, hogy ha mezei munkája vagy sétája közben valami olyan rovat talál, melynek gyűjteményében helye lenne, azt hazavihesse. Észreveszi az észrevételre érdemes növényt, az ásványt; zsákmányul ejti a praeparálásra alkalmasnak ígérkező állatot. A legtöbbször nem keresi a gyűjtés alkalmát, csak nem szalasztja el, ha kínálkozik. És nincs olyan tanító, a kinek ezek az alkalmak ne kínálkoznának. S hogy oly keveset ragadják meg még eddig a kínálkozó alkalmakat, ez annak tulajdonítandó, hogy figyelmük nem volt erre a dologra irányítva. Mennél kevesebben mutattak eddig e tekintetben példát, annál nagyobb elismerésre tarthatnak számot. Megemlítem közülük *egyesületünk elnökeit* és a *rávoti unitárius tanítóit*, kinek régiségi gyűjteménye is van, melyben nagyértékű kőkorszakbeli tárgyi is van. Hát hiszen mindenütt nem eshetik kőbalta eső, Ravában sem esett. Fontos dolog azonban, hogy a tanító észrevegye, ha valami megőrzésre érdemes dolog adódik elő s ne engedje veszendőbe menni.

Hogy a tanítónak *cselekvő* része legyen iskolája felszerelésében, ez nemcsak azért szükséges, mert különben a legtöbb tanító felszereléshez nem jut, s ha jut is, felszerelése a helyi viszonyokat is figyelembevéve, teljes nem lehet, hanem azért is, mert azokat a tárgyakat, melyeknek összehozásában a tanítónak cselekvő része van, a tanító jobban megbecsüli, több figyelemmel, sőt szeretettel gondozza, s a mi fő, bizonyosan használja is, mert jól ismeri és jobban is tud vele bánni.

Az intelligens ember pihenése nem a tétlenség, hanem a részben vagy egészen is más irányú munkálkodás. Ebben üdül az ő munkához szokott lelke.

Ez a tanító üdülése, vakációja is. Ekkor veszi elő azokat az általános ismeretek köréből való s paedagogiai tárgyu műveket, melyek őt az általános ismeretek elemeinek színvonalán tartják, nevelés tudományi ismereteit gyarapítják s az egyes ismeretágak helyesebb tanításmódjára rávetemedik.

(Folyt. köv.)

Ember János.

Egyházi élet.

A keresztúrköri D. F. E. 1904. évi november 16-án Szentmiklóson tartott gyűlésében történt indítvány folytán a keresztúrköri körben három munkakör létesülvén, a Gagy vize menti munkakör tavaszi gyűlését a minapában Csekefalván tartotta meg. A kellemes idő alkalmas volt, hogy a vidék minden rendű és rangu hiveit nagy számban összehozza. Tekintélyes számban volt képviselve Székelykeresztúr értelmisége és Szent-ábrahám közönsége, kik a szépszámu vendégeken kívül is betölték a templomot, hol istentiszteletet Kovács Lajos kiskölymösi lelkész tartott. Ézék prof. XVIII. r. 31. v. nyomán megkapó hasonlatokban gazdag beszédben fejtve ki: „Hogyan szereshetünk magunknak új szívet és új lelket a vallás-erkölcsi élet mezején.” Péterffy Mihály elnöki megnyitójában, e kis munkakörben létező nagy értelmiséghez fordul és támogatást kér, mert — ugymond — ha e kis körben nagy az értelmiség, sok is a munka, mely elvégzésre vár. A tartalmas megnyitó nagy tetszésben részesült. Baczó Lajos beszolgáló ev. ref. lelkész egy-

háza nevében áldást kért az egylet nemes irányu működésére. Majd Lőrinczi István keresztúri lelkész tartotta meg, saját élettapasztalataiból merített, tanulságos és szónoki magaslalon álló előadását. A néphez szólott Vezérszava ez volt: „Ne perelj!” Mert szónok a perlekedésben látja (a korcsmán kívül) a székely nép anyagi pusztulásának okát, melyért odavész sok könyázottatott barázda. A legönzellembb ügyvédhez, a Jézus evangéliumához utasítja a peres feleket, hol ügyük diadala biztos. Előadó egy elmaradott felolvasás helyének kitöltését vállalta el rögtönözve. A szónok nem félt, mert szólni kellett; megnyitá a száját és meg is tanítá a lélek bölcsen szólani. Benedek Mihály tanító és Bodó Ilona ifj. egyleti tag szép szavatai, valamint a szentábrahámi ifj. egylet vegyes karának négy szólamu éneklései tették változatossá az élvezetes műsort. Az egylet kötelekeibe lépést 5 új tag bejelentvén, az apostolok serege egy minden tekintetben sikerült gyűlés kedves emlékeivel oszlott szét. Tóth Vilmos, jegyző.

Különfélék.

— **A király** hétfőn este külön udvari vonaton utazott el József királyi herceg temetése után Bécsbe.

— **József királyi herceg** temetése hétfőn véget ért; koporsóját sirba tették atyjának és már előtte égbe költözött gyermekeinek koporsói mellé. Fejedelmi dísz és nemzeti gyász vette körül ravatalát. Temetése ragyogó katonai pompájában a magyar király első honvédjének temetése volt. Honvédgenerálisok, honvéd tisztek uniformisa ragyogott a királyi palota udvarán, honvéd huszárok és gyalogosok tisztelegtek utoljára: magyar vezényszóra, bucsuzó koporsójának. Ez egy magyar katona fejedelmi temetése volt. A honvédszázló selymét, melyet a sirbolt kapuja előtt meghajtottak, a magyar nemzet fájdalmas sohaja libbentette meg. A gyászszertartást Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök, Kohl Medárd és Battány Vilmos gróf püspökök segédletével végezte.

— **Pártonkivüli kormány.** A hivatalos közlönyben hétfőn királyi kéziratok jelentek meg, a melyekkel a király Tisza István gróf miniszterelnököt és miniszter társait véglegesen felmenti a kormányzástól, másfelől pedig Fejérváry Géza bárót kormányelnöknek s egyszersmint pénzügyi és király személye körüli miniszternek, Lányi Bertalan nyug. min. tanácsost igazságügyi, Vörös László nyug. államtitkárt kereskedelemügyi, Kristóffy József szatmári főispánt belügyi, Bihar Ferenc altábornagyot honvédelmi, Lukács György békési főispánt közoktatásügyi, György Endre áll. közgazdasági tudósítót földmívelésügyi és Kovács László István nyug. főispánt horvát miniszternek nevezte ki.

— **Az új kormány** a tegnapi országgyűlésen mutatkozott be. „Gazemberek, hazaárulók” kiáltásokkal fogadták a képviselők s mikor az izgatott kedélyek izzóvá váltak és a f. évi szeptember 15-ikéig az országgyűlést elnapoló királyi kéziratot a képviselőház elnökéhez benyújtották, Fejérváry miniszterelnök társaival együtt elhagyta az üléstermet.

— **László Gyula** székely kamarai másodtitkár, az O. M. K. E. székely kerületének elnöke ma (Úrnapján) ide érkezik és d u 6 órakor részt vesz az augusztusi közgyűlés tárgysorozatának megállapítására, a Budapest szálló kistermébe összehívott értekezleten.

— **Kinevezések.** A pénzügyi m. kir. miniszter Baranyai László fővármihatali díjas számgyakornokot, Baranyai Gyula helybeli kir. pénzügyi számtanácsos fiát a csikgyimesi m. kir. vármihatalhoz vámszedőnek és Loschdorfer Aladár helybeli lakost az itteni kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki.

— **Papbeiktatás.** Vári Albert helybeli unitárius papot folyó évi július 2-án ünnepélyesen iktatják be új állásába. Ez alkalomra Ferencz József unitárius püspök is ide érkezik. Az istentisztelet után közébed lesz, melyen a város és vidék intelligenciája vesz részt.

— **Halász Imre** helybeli kir. törvényszéki jegyző, egy igazán fáradhatatlan szorgalmu tisztviselő, folyó hó 19-én, hosszas szenvedés után elhalt városunkban. Temetése általános mély részvét mellett történt meg. Barátainak igaz könnyei hullottak hantjára.

— **Kereskedők gyűlése Székelyudvarhelyen.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székely kerülete idei nagy gyűlését augusztus 13-án Székelyudvarhelyt tartja meg. A meghívókat a jövő héten már kibocsátják. Az első székely gyű-

lésre meghívják az ország összes kereskedő egyesületeit s a gyáriparosok országos szövetségét, mert egyúttal annak a célnak is akarnak szolgálni, hogy a Székelyföldet a közgazdasági életet mozgató tényezők megismerjék és a közérdeklődés a paragon heverő becses ipari anyagok, valamint kitűnő fürdőink iránt felköltsék. Ezért Bürger Albert a székelyudvarhelyi gyűlésen felolvasást fog tartani a Székelyföld közgazdasági állapotáról és ismertetni fogja mindazon természeti kincseket, amelyek kiaknázásra várnak. A gyűlést követő napon a vendégek kirándulásra indulnak és pedig két csoportban. Az első csoport Korondot, Parajdot, Gyergyószentmiklóst, Szárhegyet, Ditrót, Tölgyest, Borszékét, Topliczát s Szászrégent nézi meg. A második csoport Parajdrol Szovátára és onnan Marosvásárhelyre megy. Az Omke székely kerülete minden évben más-más városban tartja meg nagy gyűlését, hogy így az egész Székelyföldet megismertesse a hazai kereskedő világgal.

— **Csendőrség rendőrség helyett városunkban.** Mint hiteles forrásból értesülünk — Szombathalvy Lajos főkapitány előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a jelenlegi rendőrség helyett csendőrség beállítását hozza javaslatba a közelebből megtartandó képviselőtestületnek.

— **A szorgalom meghozza gyümölcsét.** Győrffy István homoródszentmártoni ig. tanítót szép kitüntetés érte. Az országos repaversenyen a bíráló bizottság részére ítélte oda a Mauthner-féle első díjat: tizenöt aranyat. Meg is érdemli, mert szakszerűen berendezett tagja valóságos mintaképe a belterjes gazdálkodásnak, melyen a kitüntetett eredményekben gazdag kísérletezései a vidéknek gazdasági fellendülését a legszebb mezőn, a tettek mezején munkálja.

— **Az új mezőgazdasági szeszfőzdek kontingense.** A hivatalos lap hétfői száma a pénzügyminiszter hirdetményét közli, melyben felhívja mindazokat, a kik az 1906. évi szeptember hó 1-én kezdődő 1906—1907. évi termelési időszakban új mezőgazdasági szeszfőzdet szándékoznak üzembe helyezni és azt kívánják, hogy ez a szeszfőzde kontingensben részesíthessék, hogy ebbeli igényüket legkésőbb a f. évi szeptember hó első napjáig annál a pénzügyigazgatóságnál, a melynek kerületében a szóban forgó új mezőgazdasági szeszfőzdet üzembe helyezni szándékoznak, jelentsék be, mivel az e határidő elmulasztásával tett azok a bejelentések, melyek folyó évi október hó 1-ső napjáig sem érkeznek az illetékes pénzügyigazgatósághoz be, figyelembe vétetni nem fognak. E bejelentésben egyúttal — az 1900. évi IX. t.-cikkben a részeltetésre nézve kiszabott rendelkezésekre való tekintettel — tegyenek kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy az üzembe helyezni szándékolt szeszfőzde gyári berendezését hazai gyáráktól fogják beszerezni; továbbá a törvényszerű biztosítékot az illetékes pénzügyigazgatóságnál ugyanazon határnapig tegyék le egy oly írásbeli nyilatkozat benyújtása mellett, mely a letett biztosítékot a szeszfőzdeknek a törvényben megjelölt határnapig leendő üzembe helyezésének biztosításul a törvényszerű következmények mellett kifejezetten kijelöli.

— **A nagyszebeni sz. Orsolya Rendház** ezúttal is ajánlja tan- és nevelőintézetét a tisztelt közönség figyelmébe. Az intézet négy elemi, négy polgári, illetve hat elemi s két felsőnépiskolai osztály, németnyelvű magántanfolyam- és ipariskolából áll. Ezekon kívül vannak továbbképző tanfolyamai is, hol a polg. vagy felsőbb leányiskolát végzett növendékek következőkben nyernek oktatást: Német, francia, angol és olasz nyelvben; zongora, harmonium, cimbalom, citherában és hegedűben; rajzolásban, víz-, pastel-, olaj-, email festészetben; fa- és bőrmetszésben; továbbá mindennemű kézimunkákban. A tartásdíj havonként 36 korona; de van 20 kedvezményes hely is 30 koronával. E helyekre bárki tarthat igényt, mindazonáltal csak azok nyerhetik el, kik idejekorán folyamodnak. Rendes növendékeknek jelentkezhetnek augusztus 15-ig, magántanfolyamokra bármikor.

— **Automobil a magyar posta szolgálatában** címmel a „Magyarország” pünkösztől számában a következőket írja:

„Automobil a magyar posta szolgálatában. A magyar posta igazgatósága és vezetője felismerve az automobilok használatával járó előnyöket, még 1896-ban elhatározta, hogy a posta szolgálatában ezt a közlekedési eszközt meghonosítja. Azonban a magyar automobil-gyártásnak a legutóbbi időkig kezdetleges állapota nagyobb automobiloknak belföldön való beszerzését megnehezítette, s ezért eleinte csak levélgyűjtésre rendeztek be automobil szolgálatot huszonkét darab

három- és négykerekes kis járművekkel. 1902-ik évben nagyobb járművekre pályázatot írt ki a postaigazgatóság, s az ennek alapján megrendelt 5 darab négykerekes nagyobb kocsit megkapta a kívánalmaknak. Ennek alapján a múlt évben nyolc darab kocsit rendeltek a posta céljaira, a melyek mindegyike 10—12 lőerejű, elektromos gyújtású, négy hengeres motorral van berendezve. Ezen kocsik közül az egyik a most lefolyt automobil-kiállításán a posta csoportjában be volt mutatva s szakemberek körében is általános feltűnést keltett praktikus szerkezetével. Ezzel a kocsival a napokban a kereskedelmi miniszter rendeletére egy 2000 méteres próbajaratot csináltak igen kedvező eredménnyel. A kocsit május 31-én indult el és 78 óra 12 perc alatt 2003 kilométer utat tett meg, vagyis óránként 25-68 kilométer sebességgel haladt és a következő utat tette meg: Budapest—Miskolc—Kassa—Nagy-Mihály—Ungvár—Munkács—Szatmár—Somkut—Dés—Beszterce—Szászrégen—Toplica—Csikszereda—Brassó—Fogarás—Szeben—Déva—Lugos—Temesvár—Arad—Szeged—Kecskemét—Budapest. Ezen eredményt tekintetbe véve különösen az erdélyi utak számos és magas kapaszkodóit, valamint a kocsit nagy megterhelhetőségét és 1500 kgr. önsúlyát, szakemberek igen szépnek és kedvezőnek mondják. A megtett 2003 kilométer utat 250 kiló benzint fogyasztott el, ami 10 kilométerenként 1-24 kiló átlagos fogyasztásnak felel meg. A gép használhatóságát leginkább az bizonyítja, hogy az egész hosszú uton semmi hibája nem történt a kocsinak és semmi javításra nem volt szükség. Ezen kedvező eredményből következtetve, remélhetjük, hogy a posta vezetősége az automobil-postajaratot rövidesen életbe fogja léptetni, a mi a magyar automobil-gyártásnak is tetemes lendületet fog adni.

Ebből is látható, hogy a városunkban megindult mozgalomnak alapja van és az egyes színhősöknek egy cseppnyi igazságuk sem volt akkor, midőn a Székelyföldi Első Gépkocsi-Részvénytársaság megalakulása elé akadályokat gördítettek s annak kivételét egyelőre elodázták. Részünkről is egész biztosan állíthatjuk, hogy ha az alapító tagok a már aláírt részvényesek beleegyezésével legalább egy drb társaskocsit lehozhatnak és azt a forgalomnak átadják, a józan gondolkodású közönség így közvetlenül meggyőződést szerezvén a gépkocsi hasznos voltáról, minden eddigi kiesi-nyes aggodalom egy csapásra eloszlik s a részvénytársaság az önként kínálkozó részvényjegyző tagokkal rövid idő alatt megalakulhat.

— **A renaissance.** A renaissance színes és ragyogó történelmét nem tudta kimeríteni négy század sem, ma is vonzó, érdekes, titokzatos ez a kor, a mely felélankadatlannal szárnyal a költők festők és tudósok képzelete. A görög művészet hanyatlása óta a leggazdagabb kor ez, a mely az emberi szellem dicsőségét hirdeti. A klasszikus nagy művészet kelt új életre, a pogányság szín- és formaérzéke terült el a keresztény templomok falain, a zsibbadtságából feltámadó emberi szellem az újjászületés győzedelmét ünnepelte. Szabad szárnyra kelt a gondolat és költők és tudósok új érzéseket, új világfelfogásokat fedeztek fel. Mint a fák nőttek ki a földből a templomok és műre-mekek, feltámadtak a csonka eltemetett műkincsek, a pápaság maga volt a pogányság emlékeinek fentartója és őrizője. Nagykárá nőttek az emberi indulatok, versekben és képekben nyílt ki a szerelem, véres volt a harag, a világ fővárosává lett Roma és a tengerek urává Velence. Ennek a tündérvilágnak színes történetét adja komoly, tudományos alapon jöhetirű tudósunk, dr. Csudai Jenő, egyet. magántanár a Nagy Képes Világtörténet VI. kötetében, a mely füzetes kiadásban most folyik és a melyből a 222—223. füzet most látott napvilágot. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marcali Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbőr-kötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet. Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) és a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala könyvkereskedése útján, havi részletfizetésre is.

1532—1905. Szám.

Az udvarhelyvármegyei állami iskolai gondnokságoknak és községi iskolaszékeknek.

Lejárván a költségvetések 5 éves ciklusa, a jövő 1905—1906. tanévi költségvetés megállapítás végett a nagymélt. vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumhoz leszen felterjesztendő. Felhívom ennélfogva Cimet, hogy a szabályszerűen összeállított költségvetést *e hivatalhoz* 1905. évi szeptember hó 15-ig minden sürgetés bevétele nélkül *mulatatlanul* terjeszsze be.

A költségvetés a vonatkozó rendeletek és utasítások szigorú szem előtt tartásával a nagymélt. vall. és közokt. m. kir. miniszter úr 33182—905.

sz. a. kelt rendelete értelmében állítandó össze, figyelembe véve a következőket:

1. A helyi forrásokból származó jövedelmek a legpontosabban beállítandók. Az 50 fillér beirattási díj minden mindennapi iskolástól minden esztendőben (tehát nemcsak az I. osztályba való beiratkozás alkalmával) *kivétel nélkül szedendő.* (43659—905. sz. vall. és közokt. minisztr. rend.)

2. Ugy a fedezet, mint a szükséglet tételei okmányokkal igazolandók. A mult tanévi számadás és költségvetés 1—1 példánya csatolandó.

3. A fedezeti tételek közül az iskola céljaira szolgáló alapvagyon-jövedelem összegét igazoló ellennyugtával, az 5 százalékos iskolai adó az állami egyenes adók kimutatásával, a felvételi és tandíj (mely jövedelmek egymástól elkülönítve mutatandók ki) a felvételi napló kivonatával és a tandíj alól való felmentésre vonatkozó kir. tanfelügyelői rendelettel igazolandó. Egyéb iskolai járulékok a szervező rendelet, illetve az azzal összefüggő kötelező nyilatkozat, vagy szerződés idevágó pontjainak kivonatával nyernek igazolást.

4. Azon intézetek költségvetése, melyeknek helyi járulékaiból bizonyos tételek (3%-os, óvodai, 5%-os iskolai pótdíj, tandíjváltás, v. évi hozzájárulás) az iskola építési költségeinek törlesztésére a politikai, vagy hitközségnek a törlesztés tartamára visszaszabcsátattak, ez a körülmény a költségvetés minden példányának külső lapján a törlesztési évi részlettel együtt feljegyzendő azon időpontok megjelölésével, melyben a törlesztés kezdődött és a melyben a törlesztés lejár.

5. A szükségleti részben személyi járandóságok címén csak a hitoktatási díjakat és a szolgáltatásra szükséges díjat lehet felvenni; továbbá olyan kivételes természetű tanítói járulékokat (pld. tanítói fájárandóság, kertilletmény váltás, hitoktatási díj stb. melyeket esetleg a község, hitközség köteles kiszolgáltatni); ily esetben a tételek a fedezeti oldalon is előirányozandók.

a) A hitoktatási díjak előirányzásánál az illető felekezethez tartozó növendékek számának kimutatása a heti órák számának kimutatásával mindig mellékelendő (Gondnoks. utasítás 22. §. 1. pont).

Ha a különböző osztályokba járó ugyanazon vallású növendékek száma kevés, azok osztályösszevonással tanítandók úgy, hogy egy-egy órán legalább 40 tanuló nyerjen oktatást és ez a körülmény is kimutatandó.

Állami elemi népiskoláknál, faluhelyen egy, egy heti óra után 30, városban 40 K hitoktatási díj vehető fel.

b) Kézimunka tanítónő részére tiszteletdíjat csak azon esetben lehet előirányozni, ha az érdeklített tanítónő heti 34 órát tanít a kézimunkán kívül, ekkor is csak úgy, ha kézimunkatanítási tiszteletdíja a gazdasági irányú ismétlő-iskola költségvetésében előirányozható nem volt; továbbá osztatlan (egy tanítóval bíró) iskolánál akkor, ha a kézimunka tanítása felől legalább 30 leánygyermek részére külön gondoskodni lehet.

A kézimunka tanításért heti egy-egy óra után 30. nagyobb létszám mellett 40 K irányozható elő.

6. A felvételi díjak terhére előirányozandó szükségletek külön mellékletben pontosan részletezendők. Ezen mellékletben pontosan felsorolandók a felvételi díjak terhére miniszteri engedéllyel történt könyvmegrendelések és a mennyiben az ilyen megrendelésekre részletfizetések történnek, pontosan megemlítendő tételenként a részletek lejárta ideje.

7. Szolgatartási költségekre tantermenként 80 K maximális összeg vehető fel az állami iskoláknál.

8. Az iskolafűtésre a szükséges tüzelőanyag mennyiségét, ha arról a politikai, hitközség, vagy érdekeltség nem köteles gondoskodni, a gondnoknokság a helyi viszonyok szerint a tantermek nagysága, légűrtartalma arányában állapítja meg; e végből a tantermek és fűtendő helyiségek légűrtartalmát feltüntető kimutatás és a tüzelőanyagok piaci árát igazoló helyhatósági bizonyítvány csatolandó.

9. Az iskolai felszerelés, a tanszerek beszerzése, butorozási költségek a rendes iskolai költségvetés keretébe nem vehetők fel. Ezeket a helyreállítási költségekkel együtt, a mennyiben az utóbbiak engedélyezése nem esik a kir. tanfelügyelő hatáskörébe (l. az 1601—905. sz. kir. tanfelügyelői rendeletet), mind ig külön keli kérelmezni.

Ezen utasítás egyes tételei a dolog természete szerint csak az állami iskolák költségvetésének összeállítására vonatkoznak (l. az 5. és 7. pontot) egészben véve azonban az Utasítás az államsegélyes községi iskolai költségvetés összeállítására vonatkozólag is irányadóul szolgál.

Végül utasítom Czimzeteket, hogy a költségvetésnek megállapított kereteit mindenkor szigorúan tartsák be és utólagos jóváhagyás reményében túlköltekezéseket ne tegyenek, mert a túlköltekezésekért a gondnokság és iskolaszék *anyagi felelősséggel tartozik.*

Székelyudvarhelyen, 1905. jun. 17.

Ember János s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Gsarnok.

József főherceg életéből.

Közlő Fülel Sz. Lajos.

X József főherceg és a szászok.

Homoród községnek, melyet persze szász atyafiaink Repsz néven ismernek, van tűzoltósága is, a mely egyszer valamiféle jubileumot ült. Erre a jubileumra meghívták József főherceget is, mint a hazai tűzoltóságok fővédnökét. De hát a derék „repsziek” tanultak Brassótól és Segesvártól, melyek úgy vadulnak a magyar szótól, mint egy bizonyos nemes állat a piros posztótól. A repsziek is német nyelven fogalmazták meg a meghívó levelüket, rátettek egy 5 krajcáros bélyeget és elküldték a főhercegnek, hogy az neki személyesen adandó át.

A főherceg megkapta a levelet, el is olvasta, felelt is rá. Válaszát azonban a repsziek aligha teszik el örök emlékül. Legmagyarabb főhercünk kioktatja a szemérmellen szászokat, hogy nálunk magyar a hivatalos nyelv, minden hatóság tehát magyarul tartozik levelezni. Kioktatja aztán egy kis illemtudásra is, hogy minden főhercegnek van kabinetirodája, tehát a meghívókat oda tessék küldeni és nem kell a „személyes” kézbesítéshez ragaszkodni.

Hogy a repsziek ezután igen szégyellik-e magukat, nem tudjuk, de nem is hisszük. Brassó vidékén az efféléket igazi szász kultúrközömbösséggel fogadják és tovább izgatnak a magyar nyelv ellen.

XI. József főherceg és a brugós

Jónás Gyurka, a miskolci banda brugósa kapta magát s József főhercegnek, mint a cigányok kegyes pártfogójának levelet írt, melyben elpanaszolja, hogy az adót kellene megfizetni. A főherceg 50 forintot küldött Gyurkának azzal a gyöngéd célzással: „aztán adóra menjék a pénz, móre!”

Nyomatványokat a legszebb kivitelben készít
Betegh Pál és Társai könyvnyomtató-intézete.

BÉRMÁLÁSI AJÁNDÉK-KÖNYVEK
VIZSGAI JUTALOM-KÖNYVEK

nagy választékban és feltűnő jutányos áron állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSAI
könyv-, zenemű- és papírkereskedése Székelyudvarhelytől

Olcsó pénz

Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 16 sz. a (Belegy Pál és Társai könyvkereskedésével szemben) jelzőlog-forgalmi irodát nyitottam és az érdeklődő közönség becses tudomására adom, hogy 4—4 és fél százalékkal mellett már 300 koronától kezdve olcsó kölcsönöket eszközölök.

Ugyisint adás-vételeket, birtokok, erdők és hányatermek értékesítését is elvállalom.

Mérsékelt díjazás előleges megállapodás szerint, az ügyletek lebonyolítása után.

Értekezhetni naponta d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5 óráig. Levél útján is szívesen szolgálok díjtalan felvilágosítással, megfelelő válaszbélyeg ellenében.

148

Árvátfalvi Bokor András

Aki gyorsan és előnyösen házat,

birtokot, üzletet, árut

venni vagy eladni akar,

Aki bármiféle áll-

lást vagy fog-

lakozást keres, o o o

Aki lakást, üzletet,

birtokot stb.

bérbe venni vagy adni

kíván, o o o o o o o

Aki társat, pénz

kölcsönt stb.

keres, o o o o o o o

Aki szakácsnőt, o

o szobalányt,

mindenest, gyermek-

leányt keres, o o o o

Aki férjhez menni,

nőszülni, vagy

más ismeretséget, vagy

levelezni akar, o o o

biztosan és leg-

gyorsabban eléri cél-

ját, ha igénybe veszi

a

„SZÉKELY-UDVARHELY”

apró hirdetés rovatát.

FIAM VÁSÁROLJ oly kereskedőknél, kik hirdetnek, mert ezek intelligensek és jól fognak járni FRANKLIN.

A MEGGAZDAGODÁSHOZ vezető ut, a nyomdafestéken keresztül vezet. BARNUM.

A MIKOR A KERESKEDŐ pihen, helyette a reklám dolgozik. CARNEGIE

A „SZÉKELY-UDVARHELY” hirdetése a legeredményesebbek.

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN
KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arckép és díszemléklapok, valamint címtáblák festésére. Fővállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos árban. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészetben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

Ernst György CUKRÁSZDÁJA ÉS KÁVÉHÁZA

Székelyudvarhelyen, Batthyány-tér 5. szám alatt. Mindennap kitűnő fagyaltok, friss torták, izletes cukrász sütemények, jeges és tejes kávé kapható.

GÖZSÉPÍTŐ KÉSZLETEK
KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
GÉPÉ ÜZLETEN IS KÖTTETNEK

AGRARIA

A SZAB. OSZTR. MAGYAR ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG RESICZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

AZ „AGRARIA”
HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VÁLLALAT, MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ FORGALOMBA.

„FONTOS”

ÁVESZPRÉM VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT NAGY ARANY ÉREMMELETT ÉS DISZ OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

ÁRMEGYÉZÉKÜNK MINDEN GAZDÁNAK FONTOS TANÁCSADÓ ÉS KIVÁNTATRA DUMENTESEN KÜLDETIK.

SÜRGÖNY VAGY LEVÉLCZIM: **„AGRARIA” BUDAPEST**

ÁLTALÁNOSAN ELISMERVE!

PÁROS SORU VETŐGÉPEINK TULSZÁRNYALTAK AZ IDEGEN GYÁRTMÁNYOKAT ÁRANY ÉREMMELETT KITÜNTETVE MINDEN TALAJHOZ MEGFELELŐ VETÉSI UTASÍTÁS JUTÁNYOS ÁRAK

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz”

Székelyudvarhelyen

ÚJ VASKERESKEDÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy e napokban Székelykeresztúron, a Kossuth-téren fióküzletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasüzletünkben kapható styriai acélvassal és kőrisfagerendelyel ellátott miskolci váltókéinket jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát, kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szerelmeket, brassói portlandcementet, Hunyadi-vasat, sodrony és kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vasárunkat legelőnyösebb árban és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét az első rangú gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerkezetű varrógépraktárunkra, melyek felelősség mellett igen előnyös árban, eselleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlva magunkat s jóindulatu szíves pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely
fióküzlet Székelykeresztúron.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Uti bördöndök a legnagyobb választékban.

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát férfi és női ruhaszövetekben a legolcsóbbtól a legfinomabbig, mindennemű ruházati cikkekben. Kész férfi és iskolás gyermekruhákban.

Férfi és női diszkalapok, cipők és nagy választék fehérneműekben, kitűnő hazai gyártmányú vásznakban, asztalneműekben és butortakarókban, futószőnyegekben, nagy szőnyegekben.

Összes ruhadíszek, nap- és esernyőkben nagy választék.

Szabó- és kárpitos kellekben, bluzok és alsószoknyákban állandó nagy raktár.

Legolcsóbb árak!

Szappanok, illatszerek, fog- és ruhakelék